

בבית הדין הארצי לעבודה

בפני:

הנשיא גולדברג
סגן הנשיא אדלר
השופט אליאסוף
זיו (נציג העובדים)
ליברמן (נציג מעבידים)

דב"ע נג' 3-177

המערערים :

1. דוברת שרם ושות' בע"מ
 2. אהרן דוברת
 3. יצחק שרם
 4. מנגוס קורפוריישן N.V.
 5. טלגרף תקשורת בע"מ
- נגד

המשיבים :

1. גלובס פבלישר עיתונות (1983) בע"מ
2. מתי גולן
3. אבי טיומקין

דב"ע נג' 3-178

המערער :

1. אבי טיומקין
- נגד

המשיבים :

1. גלובס פבלישר עיתונות (1983) בע"מ
2. מתי גולן
3. חברת דברת שרם בע"מ
4. יצחק שרם
5. מנגוס בע"מ
6. טלגרף תקשורת בע"מ

דב"ע נג' / 3-179

המערער :

1. מתי גולן

נגד

המשיבים :

1. גלובס פבלישר עיתונות (1983) בע"מ

2. דברת שרם ושות' בע"מ

3. אהרן דברת

4. יצחק שרם

5. אבי טיומקין

6. מנגוס בע"מ

7. טלגרף תקשורת בע"מ

בשם המערערים : עו"ד י. אברהם ;

בשם מתי גולן : עו"ד זהר, א. לין ;

בשם אבי טיומקין : עו"ד א. קלגסברלד, נ. חלפין ;

בשם גלובס בע"מ : עו"ד ח. מלצר, י. מושקט.

פסק – דין

הנשיא גולדברג :

1. המשיבה בשלושת ההליכים, והמערערת שכנגד (להלן : גלובס, הגישה לבית הדין האזורי בתל-אביב תובענה נגד כל הצדדים האחרים שבהליך זה, ובה תבעה סעד הצהרתי וצווי מניעה נגד כל הנתבעים, וכן סעד כספי נגד מתי גולן (תב"ע נג' 3-759)).
2. בד בבד עם הגשת התובענה ביקשה גלובס צווי מניעה זמניים נגד מתי גולן (להלן : גולן) ויתר המשיבים (להלן : קבוצת טלגרף), אשר ניתן לסכמם כדלקמן :
 - א. צו שיאסור על גולן להשתתף בכל צורה שהיא בעיתון "דמוי-גלובס" (עיתון כלכלי יומי, שיופץ בערב).
 - ב. צו שיאסור על גולן להעביר לאחר או לעשות שימוש במידע שהגיע אליו בתקופת עבודתו בגלובס.
 - ג. צו שיאסור על קבוצת טלגרף להוציא עיתון דמוי גלובס ו/או להעסיק את גולן ו/או להשתמש במידע שהגיע מגולן לגבי פעילות גלובס.
 - ד. צו שיאסור על גולן וקבוצת טלגרף לפנות ללקוחותיה של גלובס במטרה להפיץ אצלם עיתון דמוי גלובס.

3. בית הדין האזורי (השופטת וירט-ליבנה; תב"ע נג2041-21; נג3041-21) נעתר לבקשה וציווה על גולן שלא:

"לעסוק בכל דרך שהיא ובכל תפקיד שהוא בהקמתו והוצאתו לאור של עיתון אשר יכלול את כל מאפייניו של עיתון גלובס, דהיינו, כלכלי, יומי, מופץ בשעות הערב בעיקר ישירות לבתי הלקוחות (להלן: יקרא לשם הנוחות "עיתון דמוי גלובס") וכן כי לא יעביר או יגלה כל ידיעה או מידע לגבי הפעילות במבקשת (גלובס) אשר הגיעו אליו במשך תקופת עבודתו אצלה לרבות איסור פניה ללקוחות המבקשת המפורטים ברשימה המופקדת בידי עו"ד יורם מושקט בעניין מכירתו והפצתו של 'עיתון דמוי גלובס'".

לגבי קבוצת טלגרף ניתן צו מניעה זמני האוסר עליה:
"להקים ולהוציא לאור בין במישרין ובין באמצעות אחרים ו/או להשתתף בכל דרך אחרת בהקמתו והוצאתו לאור של 'העיתון דמוי גלובס' לרבות איסור להשתמש במידע שהגיע אליהם מגולן לגבי פעילות גלובס כולל איסור פניה ללקוחות גלובס בקשר למכירתו והפצתו של 'העיתון דמוי גלובס'".
וכל זאת לתקופה של 18 חודש שתחילתה ביום 4.6.1992, או עד למתן פסק דין סופי בהליך העיקרי.

4. על החלטה זו הגישו בקשות ערעור הן גולן והן קבוצת טלגרף (דב"ע נג011-9; נג111-9; נג211-9).

במהלך הדיון בבקשות רשות הערעור, נרשמה מפי הצדדים ההצהרה כדלקמן:
"הצדדים מודיעים כי הם נענים להצעת נשיא בית הדין, על פיה ההחלטה שניתנה בעניין צו המניעה הזמני, על ידי בית הדין האזורי, תראה כפסק דין חלקי סופי לעניין צו המניעה. וזאת, מבלי לפגוע בטענות הצדדים בכל הנוגע והמתייחס להסכם ניו יורק, קיומו וביטולו בקשר לתביעות הכספיות ההדדיות שבין הצדדים".
בקשות רשות הערעור הפכו אפוא, לערעור.
גלובס הגישה ערעור-שכנגד בו טענה כי טעה בית הדין בכך שהגביל את תוקף הצווים ל-81 חודש בלבד, בעוד שלגרסתה היה עליו ליתן את הצווים. לתקופה של שמונה שנים, אלא אם כן הסודות המסחריים שבידיעת גולן יהפכו קודם לכן לנחלת הכלל.

5. ואלה הן העובדות ככל שהן צריכות לענייננו, כפי שנקבעו על ידי בית הדין האזורי:
א. גלובס היא הבעלים והמוציאה לאור של היומון הכלכלי "גלובס" המופץ בשעות הערב בעיקר לבתי המנויים וגם לקהל הרחב מזה למעלה מ-9 שנים.
ב. גולן הינו משפטן בהשכלתו ועיתונאי כמקצועו. הוא שימש בשעתו שנים רבות כעורך המשנה של עיתון "הארץ", ולאחר שיצא לחופשה ללא תשלום, עד לתאריך 31.3.93, התקבל ע"י מנכ"ל גלובס לשמש כעורך ראשי בגלובס וזאת החל מ-1.7.88.
ג. יחידי קבוצת טלגרף הם היזמים והשותפים להקמת עיתון ערב חדש האמור להופיע בשם "טלגרף".

- טלגרף תקשורת בע"מ התאגדה ביום 16.12.92 על מנת להוציא לאור את העיתון "טלגרף".
- ד. בין גלובס לגולן נחתם ביום 22.7.88 הסכם עבודה (להלן: "הסכם העבודה"). בתחילה תוקפו של ההסכם היה עד ליום 31.3.91 והוא הוארך בהתאם לאופציה שניתנה לגולן עד לתאריך 31.3.93.
- ה. בתקופת עבודתו של גולן כעורך ראשי בגלובס גדלה תפוצת גלובס מ- 8,000 מינויים ל- 24,000 מינויים.
- ו. כאשר עיתון "מעריב" נרכש על ידי רוברט מקסוול נפוצו שמועות כי גולן מועמד לעריכתו.
- גולן הכחיש שמועות אלה, והבהיר לבעלי גלובס כי הוא מעוניין לחתום עימם על הסכם עבודה ארוך טווח לתקופה של 10 שנים; גלובס, באמצעות מנהלה מר בראון, הסכימה לערוך הסכם לתקופה של שלוש שנים;
- ז. ביום 12.3.92, שנה לפני תום הסכם העבודה, הודיעה גלובס לגולן כי הוחלט שלא להאריך את הסכם העבודה כפי שביקש, ובמקום זאת הוצע לו לבדוק מימוש רעיון ישן שלו להקים עיתון דומה לגלובס בניו יורק. כן הודע לגולן כי מר אדם ברוך מתמנה כעורך העיתון גלובס.
- ח. ביום 19.3.92 נחתם ההסכם לבדיקת הקמתו של עיתון חדש בניו יורק (להלן: "הסכם ניו יורק").
- גולן יצא לניו יורק לבדיקת האפשרויות להקמת עיתון שם, והגיש את ממצאי בדיקתו לגלובס. מר בראון, בשם גלובס, הודיע לגולן עם שובו כי בשלב זה גלובס אינה משתתפת בפרויקט מאחר והיא מתכוונת להשתתף במכרז על זיכיון בערוץ השני של הטלוויזיה.
- ט. בעקבות הודעה זו, הודיע גולן לגלובס ביום 4.6.92 על הפסקת הקשרים ביניהם, וזאת בהתאם לסעיף 14 להסכם ניו יורק.
- י. בחודש נובמבר 1992 פורסמה ידיעה בעיתון "מוניטין" בדבר הקמת עיתון כלכלי, בהשתתפות גולן. בעקבות הודעה זו שלחה גלובס לגולן הודעה על ביטול "הסכם ניו יורק" ועל הפסקת "הסכם העבודה".
- יא. ביום 28.12.92 נתקיימה מסיבת עיתונאים בה הודיעו גולן ויחידי קבוצת טלגרף על הקמת עיתון טלגרף אשר יצא לאור בתחילת חודש אפריל 1993 ומתכוונתו תהא: עיתון יומי כלכלי אשר יופץ בשעות הערב בעיקר לבתי המנויים.
- יב. מידע זה, ופרסומים נוספים, הביאו להגשתן לבית הדין של העתירות נשוא ערעור זה.

6. לאור התוצאה אליה אנו מגיעים, אין לנו צורך לסקור בהרחבה, ולהתייחס בהתאם, לשורה של טענות שהעלו המערערים, והמערערת שכנגד, ונסתפק באזכורם של שתיים מהם.
- א. גולן טען כי דינה של תביעת גלובס היה להידחות על הסף, מהטעם שהיה שיהוי ניכר בהגשתה. לגירסתו - כבר בחודש יולי 1992 ידעה גלובס על כוונתו להקים עיתון מתחרה, ולא פעלה במהירות הראויה, למניעת השתתפותו בה. גלובס השיבה לטענה זו כי אכן היו ידיעות על כוונתו של גולן להקים או להצטרף לעיתון מתחרה, אולם רק בחודש נובמבר 1992 התברר לה שמדובר בעיתון כלכלי ורק בסוף חודש

דצמבר 1992 הוברר לה כי מדובר בעיתון "דמוי גלובס", ואזי, לאחר ליקוט החומר הרלוונטי הגישה תוך זמן קצר את תובענתה.

ב. אבי טיומקין טען כי יש בצו, כפי שניתן כלפי קבוצת טלגרף, כדי לפגוע בחופש העיתונות, שהוא מחירויות היסוד של שיטתנו המשפטית. גלובס השיבה כי אין ממש בטענה זו, מאחר וההגבלה שהוטלה על ידי בית הדין האזורי אינה מונעת מהקבוצה או יחידה להביע דעתם בכל שעה ובכל עיתון, ובלבד שלא יהיה "דמוי גלובס".

7. עוד ובנוסף טענו גולן וקבוצת טלגרף כי יש בצווים שהוצאו פגיעה בחופש התחרות, פגיעה המנוגדת לשיטתנו החברתית - כלכלית - משפטית.

אכן, ערה מערכת השפיטה לחופש התחרות, כפי שבא הדבר לידי ביטוי בדב"ע נג3-71/ טועמה - טכנו גומי ליסיצקי בע"מ (טרם פורסם) (להלן: פרשת טועמה). אולם התחרות תוגבל, אם תהא תוצאה של "התנהגות פסולה ובלתי הוגנת של המתחרה, לרבות התנהגות נטולת תום לב" (רע"א 371/89 ליבוביץ נ' א. את י. אליהו בע"מ פד"ע מד (2) 309, 330).

תמימי דעים אנו עם הטענה כי יש לעודד תחרות חופשית. "תחרות חופשית עשויה להביא להורדת מחירים, לשיפור איכותו של המוצר ולשיפור השירות אשר ניתן אגב מכירתו" (רע"א 371/89 הנ"ל, בעמ' 325). נכונים הדברים פי כמה שעה שמדובר בעיתונות, אשר תחרות בה מביאה לציבור, בנוסף למנוי לעיל, אף מידע רחב יותר וממקורות רבים יותר.

8. הצריך לענייננו בהסכם העבודה ובהסכם ניו יורק הם הסעיפים כדלקמן:

א. הסכם העבודה:

2. הגדרת תפקיד וסמכויות

א. גולן יכהן בתפקיד עורך היומון הכלכלי "גלובס" ויהא אחראי לכל הקשור לעריכתו של "גלובס".

ב. במסגרת תפקידו גולן יהא אחראי על קבלתם לעבודה של עובדי המערכת, פיקוח עליהם תנאי עבודתם ופיטוריהם.

ג. מלבד האחריות לצד המערכת של העיתון "גלובס" יכלול תפקידו של גולן גם אחריות לצד התדמית של "גלובס" בכל הקשור לשיווקו וקידום המכירות שלו.

ד. גולן יהא כפוף בכל תפקידיו להוראות המנכ"ל, מר חיים בראון.

4. בונוסים

א. מר גולן יקבל ללא קשר למשכורתו ובנפרד ממנה בונוסים בשל הגדלת תפוצתו של "גלובס" בקרב מינויים, כדלקמן:

6. כללי

א. גולן מתחייב בזה לשמור אמונים לחברה ולא לעשות כל מעשה או מחדל שיש בו משום פגיעה בחברה".

ב. גולן מתחייב לשמור על סודיות בקשר לתנאי עבודתו בחברה. וכן חלה לגבי חובת הסודיות לגבי כל הפעולות בגלובס ובחברה שיגיעו אליו במשך תקופת עבודתו בחברה".

ב. הסכם ניו יורק

"1. גולן יבדוק את האפשרות והכדאיות של הקמת העיתון ויגיש את ממצאיו להנהלת גלובס.

3. בתקופה הנ"ל שמיום 1.4.92 ועד יום 31.3.93 (להלן: "התקופה") ימשיכו לחול על גולן כל פרטי חוזה העבודה שבין גולן וגלובס מיום 27.7.88 לרבות הנספח שלו מיום 21.6.90 (להלן: "חוזה העבודה") ולרבות התוספת למשכורת שנתנה לו בחודשים האחרונים.

7. אם לאור ממצאי הבדיקה יחליטו גולן וגלובס להקים את העיתון תוקם חברה בשותפות בין גולן וגלובס לצורך הקמתו והוצאתו לאור של העיתון. 11. נוכח העובדה שגולן הגה ויזם את הרעיון של הקמת עיתון דומה לגלובס בחו"ל, והוא בעליו של רעיון זה, ובשל העובדה שגולן עסק במחקר ליישום הרעיון הייחודי הזה, ובשל העובדה שגולן הקדיש את זמנו ומרצו לבדיקתו ויישומו של הרעיון, כמתחייב מהאמור בהסכם זה, הצדדים מתחייבים כי בשום מקרה לא ישתתף צד מהם, במישרין או בעקיפין בביצוע, יישום, פיתוח הפעלה או בכל פעולה דומה לגבי הרעיון הנ"ל או דומה לו, בכל דרך שהיא ובכל מקום שהוא ללא הסכמה מראש ובכתב של הצד השני. סעיף זה יחול על כל עיתון דמוי גלובס שמי מהצדדים ירצה להקים במקום כלשהו בחוץ לארץ תוקפו של סעיף זה לשמונה שנים והפרה שלו תזכה את הצד הנפגע בכל התקופות המוקנות לו על פי דין ובנוסף לכך ישלם הצד המפר לצד הנפגע כפיצוי מוסכם וקבוע סכום של 500,000 (חמש מאות אלף דולר ארה"ב) (ההדגשה הוספה).

14. אם יודיע גולן לגלובס על רצונו להפסיק את הקשרים עם גלובס מסיבה כלשהי לפני ה-31.3.93 הוא יקבל את כל המשכורות הנוותרות עד לתום תקופת חוזה העבודה וזאת בנוסף לאמור בסעיף 13 ס"ק א'. בהקשר זה מוסכם כי גולן יכול בכל עת להקים עיתון חדש בארץ בעצמו ו/או עם שותפים אחרים או להצטרף לעיתון קיים ולא יהיה בכך כדי לפגוע בצורה כלשהי בנאמר בסעיף זה ובסעיף 13. זאת בתנאי שעיתון זה לא יתחרה ישירות בגלובס בתקופת חוזה העבודה" (המשפט המודגש - בכתב יד).

9. השאלה העיקרית בהליך זה היא האם הפר גולן חובה כל שהיא כלפי גלובס, לאור מסכת ההתקשרויות שבין הצדדים; אם נגיע למסקנה שלא הייתה הפרה כזאת, תיפול ממילא העילה לצו מניעה לא רק נגדו, אלא גם כלפי קבוצת טלגרף.

הסוגיות, בהן נדון כסדרן, הן:

א. האם היו, וישנם, בידי גולן, "סודות עסקיים".

ב. האם לאור הוראות הסכם העבודה והסכם ניו יורק רשאי היה גולן להתקשר עם אחרים להוצאת עיתון "דמוי גלובס"?

10. האם היו בידי גולן סודות עסקיים?

א. בית הדין האזורי הבחין כראוי בין הגבלת חופש העיסוק של עובד במישור החוזי לבין חובתו לשמור על סודות מקצועיים וידע סודי של המעבידים. מסקנתו של בית הדין הייתה:

"נכון הוא כי שני נושאים אלה נושקים אחד בשני כאשר לצורך אכיפת חובת שמירת הסודות המקצועיים מתחייבת לעיתים הגבלת חופש עיסוקו של אותו עובד.

ראה לעניין זה: דבריו של כב' השופט ברנזון עוד בע"א 312/74, חברה לכבלים ולחוטי חשמל נ. קריסטיאנפולר פ"ד כט (1) 316, 319. דברים אלה חזרו ונשנו במספר פסקי דין בערכאות השונות והאחרון שבהם דב"ע נג-71/3 - טוני טועמה ואח' - טכנו גומי ליסיצקי בע"מ (טרם פורסם)".

ב. אשר לסודות המקצועיים הייחודיים לעיתון גלובס, קבע בית הדין האזורי:

"מצאתי כי הוכח לכאורה וכפי שדרוש בשלב זה של ההליך כי יש בעיתון גלובס ייחודיות מעיתונים אחרים וזאת במיוחד לאור המועד בו העיתון יוצא, הצורך להשיג מידע עדכני לאותם מועדים, להדפיסו ולהפיצו במהירות האפשרית ישירות לבתי המנויים בכל אזורי הארץ, כאן מקובלת עלי טענתם של ב"כ המבקשת (גלובס) כי דווקא הצירוף של כל המרכיבים דרושים להוצאתו לאור של העיתון הוא הנותן את הייחודיות שבו והטומן בחובו את סודותיה העסקיים של המבקשת".

בית הדין האזורי הסתמך לעניין הגדרת המושג "סודות מקצועיים" על הגדרתו של פרופ' טדסקי במאמרו "סודות עסקיים" (הפרקליט לה, 5, 26) שהובא בהסכמה בשורה של פסקי דין של בית המשפט העליון (לאחרונה - ע"א 1371/91 דמתי נ' גנור פ"ד מד(4) 847, 854 (ובית דין זה) בפרשת טועמה.

את מסקנתו ביסס בית הדין האזורי על הדיבור "די בכך שהגילוי עשוי לחסוך לו טרחה, זמן והוצאות" שבמאמרו הנ"ל של פרופ' טדסקי (שם), וזאת לאחר שהעדיף בנושא זה את גרסת עדי גלובס על גריסתם של גולן והעדים מטעם טלגרף.

ג. לשאלה האם בידיעת גולן היו סודות מקצועיים של גלובס משיב בית הדין האזורי בחיוב בקובעו כי גולן :

"ידע והכיר את כל מרכיבי העיתון ודרך פעילותו של העיתון מן השלב הראשוני ועד להבאתו לבית הלקוח. יש לציין כי המשיב (גולן) נשלח לבדוק כדאיות הקמת עיתון דמוי גלובס בניו יורק ורק מי שמצוי בנבכי הוצאת עיתון זה יכול לבדוק כדאיות כלכלית של הקמת עיתון כזה גם בניו יורק. גם הגדרת תפקידו, סמכויותיו של המשיב בסעיף 2 ל- "הסכם העבודה" מלמדת על מעורבותו בפעולות העיתון. יש לציין כי המשיב אינו מכחיש כי ידע את פעילות העיתון על בוריה אלא שלטענתו מידע זה אינו בגדר סוד מסחרי. כבר אמרתי שטענתו זו אינה מקובלת עלי ולפחות לכאורה הוכח כי בידי המשיב מידע עסקי שהוא בגדר סודות הקשורים להוצאתו לאור של עיתון גלובס".

ד. גולן טוען כי הלכה למעשה עסק אך ורק בעריכה עיתונאית, וכי כל מה שמתקרא "סודות מקצועיים", והמתייחס להפקת העיתון, הדפסתו, רכישת מודעות, והפצתו למינויים, לא היה בתחום עיסוקו, אלא בתחום עיסוקו של המנכ"ל.

אנשי קבוצת טלגרף טוענים כי כל אשר נטען כ"סודות מקצועיים", הוא בנחלת הכלל, ואם היו כאלה לגולן, הם נבעו מתפקידו כעורך בעיתון "הארץ" משך שנים, טרם עבודתו בגלובס. הם מצביעים על כך שאף בית הדין האזורי הגיע למסקנה שאין באף לא אחד מן המרכיבים "סוד מקצועי" אלא יש לראות ב"מכלול" אותו סוד. טענתם - משאין "סוד מקצועי" בכל אחד מהרכיבים, אין מקום לקבוע כי "המכלול" הוא-הוא הסוד המקצועי.

ה. תמימי דעים אנו עם בית הדין האזורי, כי בנסיבות מסוימות, יש לראות ב"תמהיל" או ב"מכלול פרטים" ידע סודי עסקי הראוי להגנה.

בסוגיה זו נביא מדבריו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב (בת.א 17/2492 עלית בע"מ נ' רסין ; פ"מ עו, 278), מפי השופט לונברג ;

"במשפטים מסוג זה אני שומע תכופות את הטענה כי ניתן ללמוד את כל 'הסוד' מספרי לימוד בסיסיים, ולכן אין כאן סוד. טענה זו יכולה בדרך כלל להטעות. הכול כתוב בספרים. הסוד הוא ביישום של ידיעות בסיסיות וראשוניות לתהליך של התעשייה, ליצור המוני..." (בעמ' 280, ההדגשה הוספה).

כך גם בענייננו. כל מי שקורא מספר עיתונים של גלובס עשוי ללמוד על מה שמצוי שם, לרבות נתונים עדכניים של הבורסה וניתוח אירועי היום בה. העובדה שהעיתון מופץ למיניוים בשעות הערב היא סוד גלוי. אולם יישומם של ידיעות בסיסיות וראשוניות אלה, בדרך הנוחה והזולה להשגה מיידית של נתוני הבורסה, מנגנון ניתוחם, וכן דרכי ההפצה, הם הסוד המקצועי הראוי להגנה. בלשונו של פרופ' טדסקי: "די בכך שהגילוי עשוי לחסוך לו טרחה, זמן והוצאות" (שם, בעמ' 26).

11. גולן חייב בשמירת הסודות המקצועיים, הן מכוח התחייבותו המפורשת בסעיף 6 להסכם העבודה, שהמשיך לחול עליו גם בתקופת הסכם ניו יורק, מכוח סעיף 3 לאותו הסכם. אולם אף ללא התייחסות מפורשת היה עליו לשמרם בלבו ולא לעשות בהם שימוש עם סיום עבודתו בגלובס:

"הסודות המקצועיים והידע הסודי הם זכויות קנייניות של בעליהם ואסור לעובד להשתמש בהם לצרכיו ולגלותם לאחרים בכל זמן שהוא, בין שהתחייב על כך במפורש ובין אם לאו" (ע"א 312/74 החברה לכבלים ולחוטי חשמל בע"מ נ' קריסטיאנפולר פ"ד כט (1) 316, 319: הובא בטועמה ובשורה של פסקי דין של בית המשפט העליון).

12. התחייבות זאת משתרעת, כמוכן, גם לאחר שנותקו יחסי עובד-מעביד בין גולן לגלובס.
13. היש להגביל את עיסוקו של גולן לצורך שמירת הסודות המקצועיים? האם די בעובדה שבידי העובד סודות מקצועיים כדי למנוע ממנו לעבוד אצל מתחרה או להקים בעצמו, או עם אחרים, עסק מתחרה?

א. ההלכה שנקבעה בבית המשפט העליון בשאלה זו היא: "ביחס להגבלת חופש העיסוק של העובד לאחר פרישתו מעבודה. כאן דרושה התחייבות חוזית מפורשת להימנע מלעבוד אצל אחר" (ע"א 312/74 הנ"ל, בעמ' 319, וראה לאחרונה רע"א 5248/90 אנטין נ' פרנקל פ"ד מה (5) 139, 145). הלכה לגופה זו לא הייתה מקובלת על בית דין אשר סטה ממנה בפרשת טועמה, לאור התפתחות הפסיקה בדבר תחולתו של סעיף 39 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 (ראה גם דב"ע נא-94/94 ושיף - רגיס בע"מ פד"ע כב 334, 336 וכן גולדברג: הגבלת חופש העיסוק של עובד מכוח חוזה מחקרי משפט ה' 7, 26). מכאן שבתי הדין לעבודה יאכפו במקרים הראויים, שמירת סוד מקצועי, אף שעה שנושא הגבלת עיסוקו של עובד לאחר ניתוקם של יחסי עובד-מעביד לא הוסדר בהסכם העבודה ביניהם.

ב. ענייננו דורש התייחסות שונה מזו שנדונה בפרשת טועמה ובכל פסקי הדין של בית המשפט העליון שדנו בסוגיה, וזאת לאור המוסכם בין הצדדים בסעיף 14 להסכם ניו יורק. עד כמה שידיעתנו מגעת, לא נדון עד כה בפסיקה (ולבטח לא פורסם) אף לא מקרה אחד בו התייחסו הצדדים במפורש באופן "חיובי" לזכותו של העובד

לעסוק בעיסוקו (לעומת איסור עיסוק) לאחר ניתוק יחסי עובד מעביד, תוך ידיעה כי בידי העובד סודות מסחריים של מעבידו.

14. מה הפירוש אשר יש ליתן לסיפא של סעיף 14 להסכם ניו יורק?
א. סעיף זה, וסעיפים רלוונטיים נוספים בהסכם ניו יורק, הובאו בפסקה 8 לעיל. למען הנוחות נחזור על נוסח הסיפא של הסעיף הנ"ל.

"בהקשר זה מוסכם כי גולן יכול בכל עת להקים עיתון חדש בארץ בעצמו ו/או עם שותפים אחרים או להצטרף, לעיתון קיים ולא יהיה בכך כדי לפגוע בצורה כלשהי בנאמר בסעיף זה ובסעיף 13, זאת בתנאי שעיתון זה לא יתחרה ישירות בגלובס בתקופת חוזה העבודה" (המשפט המודגש – בכתב יד).

ב. בית הדין האזורי, ניתח את משמעות סעיף זה על פי "הפרשנות הפרשנית הנאותה להתיר מוסרותיהן של המלים הכתובות ולהגיע לחקר הכוונה האמיתית", והתייחס למקרים "שבהם תגבר הפרשנות התכליתית של החוזה על פני פרשנותו המילולית והוא כאשר הקשר הדברים מצביע על כוונה שונה מזו העולה מן המלים כפשוטן". בית הדין מפנה לדברי פרופ' ברק בספרו שיקול דעת שיפוטי (בעמ' 475): "תום לב מהווה אמת מידה כללית העוטפת את החוזה ומלווה אותו, על פיו יש לפרש את החוזה", וכן את האמור בעמ' 473-476 בספרו הנ"ל:

"לדעתי עשוי תום הלב להטיל במקרים מתאימים על צד לחוזה חיובים נלווים או עצמאיים, שזכרם לא בא בחוזה ושהטלתם נחוצה לקיום החוזה בתום לב".

מסקנתו של בית הדין האזורי הינה:

"אולם באין אפשרות להתעלם מלשונו של ההסכם ויש ליישבו עם כללי הפרשנות, שמניתי לעיל, מסקנתי היא כי האיזון הנכון בין לשונו לבין עקרונות הפרשנות החלים עליו הוא כי האיסור חל רק על הקמת עיתון כלכלי יומי המוצא בשעות הערב ומופץ בעיקר ישירות אל בתי הלקוחות. דהיינו: עיתון אשר כולל את כל המרכיבים של העיתון גלובס וכל עיתון שאינו כולל ולו אחד מהמרכיבים, המפורטים לעיל, מותר על פי ההסכם.

פרשנות זו של סעיף 14 ל"הסכם ניו יורק", מתיישבת עם אמות המידה הנדרשות לפרשנות של החוזה ובמיוחד

לאור המגמה החדשה בפסיקה המתנתקת מפרשנות
דווקניות של מילות החוזה ויורדת לחקר כוונתם
האמיתית של הצדדים על פי המבחנים שכבר מינית
לעיל".

- ג. גולן וקבוצת טלגרף כאחד, טענו כי הפירוש אותו נתן בית הדין האזורי לסעיף 14 להסכם ניו יורק אינו נכון, לאור לשונו הברורה והחד משמעית, שהרי חוזה יש לפרש, בראש וראשונה, כמצוות סעיף 25 לחוק החוזים (חלק כללי), "לפי אומד דעתם של הצדדים, כפי שהיא משתמעת מתוך החוזה, ולשון החוזה, לדעתם ברורה וחד משמעית.
- ד. לעומתם, גלובס תומכת בפירושו של בית הדין האזורי לסעיף 14, תוך שהיא מדגישה את האבסורד. לגרסתה, בגישה הפרשנית עליה מצביעים גולן וקבוצת טלגרף, ואשר משמעותה - הסכמתה להוצאת עיתון דמוי גלובס.
- ובנוסף מפנה גלובס לכלל, על פיו יש לפרש חוזה בשלמות, ולא כל סעיף בפני עצמו. משכך הדבר - משנקטו הצדדים בסעיף 11 לחוזה ניו יורק במונח "עיתון דמוי גלובס" ובסעיף 14 במונח "עיתון שיתחרה ישירות בגלובס" פשיטא שהתכוונו לשני דברים שונים. עיתון דמוי גלובס-אסור, עיתון שיתחרה ישירות ושאינו "דמוי גלובס" מותר.
- מוסיפה וטוענת גלובס כי יש ללמוד מאורך הגבלה שנטלו הצדדים על עצמם בהסכם ניו יורק על הוצאת עיתון "דמוי גלובס" בחו"ל (שמונה שנים), גם לענייננו, וטענה זו היא התשתית לערעור שכנגד.
- ה. גלובס מעלה גם טענה, המסתמכת על עדות מר בראון, והיא כי שעה שהוספו המלים בכתב יד, דובר על עיתון בוקר כדוגמת עיתון "הארץ" המתחרה ישירות בגלובס במוספו היומי הכלכלי הנרחב.
- גולן הכחיש את עצם אזכורו של עיתון "הארץ" בעת הוספת הסיפא לסעיף 14, והדגיש כי בסוגיה זו לא קבע בית הדין האזורי כל ממצא עובדתי.

ו. על פירוש חוזה כותבת פרופ' שלו בספרה דיני חוזים:

"עיקר העיקרים בפירוש חוזה הוא הניסיון לברר את כוונתם האמיתית של הצדדים. כוונה זו היא כמובן כוונתם המשותפת של הצדדים. כפי שבוטאה בחוזה. בכך פירוש חוזה דומה לפירוש חוק. בפירוש חוק אנו מתחקים אחר מטרת החוק, ולא אחר מטרת המחוקקים השונים. בפירוש חוזה אנו מתחקים אחר כוונתם המשותפת של הצדדים שהיא מטרת החוזה ותכליתו, ולא אחר מטרותיהם האינדיבידואליות של הצדדים, אשר יכולות להיות מנוגדות. תהליך ההתחקות אחר כוונת הצדדים נפתח בחוזה גופו. ההנחה היא כי החוזה הכתוב משקף את כוונת הצדדים.

המקור האמין והחשוב ביותר לאומד דעתם של הצדדים הוא החוזה עצמו. כשם שתהליך פירוש החוזה הוא השלב הראשון בפתרון בעיות משפטיות חוזיות, כך מיצוי הטקסט החוזי מהווה את השלב הראשון בפירוש החוזה.

כאשר לשון החוזה מצביעה בבירור על דעתם של הצדדים, אין צורך ואין הצדקה ללכת מעבר לה. חזקה על לשון ברורה ומפורשת שהיא מביעה את כוונת הצדדים ומשקפת את רצונם. הפנייה אל מה שמשתמע מתוך הוראות החוזה תיעשה אפוא רק כאשר לשון החוזה אינה מפרשת וברורה דיה. במקרים רבים נעצר ומסתיים תהליך הפירוש בשלב זה של השתמעות דעתם של הצדדים מתוך החוזה, והוא כאשר החוזה ניתן לפירוש שלם ומשכנע, ללא היזקקות לראיות חיצוניות כדי לאמוד את דעת הצדדים".

אולם

"כאשר המלים כפשוטו אינן מייצגות את כוונת הצדדים, יש להתחקות אחר מטרת החוזה, במקום לשון החוזה תבוא רוח החוזה, הווה אומר: תכליתו, תוכנו והגיונו המשפטי והכלכלי" (שם, בעמ' 311).

ז. כך גם פרופ' ברק בספרו "פרשנות במשפט". בו נאמר:

"הפעילות הפרשנית כבולה אפוא, בד' אמות הלשון הפעילות הפרשנית מסתיימת מקום שלשון הטקסט מסתיימת"

ובהמשך:

"מתן מובן ללשון הנורמה המשפטית, שאינה ניתנת לעיגון כלשהו בלשונה, אינה פעילות פרשנית. זו פעילות של יצירת טקסט חדש. אכן, הפרשן ניצב בפני טקסט נתון. לטקסט זה יש ליתן מובן, המעוגן בלשון הטקסט. פעילותו היא לעולם "במסגרת הדין" (secundum legem). אמת הדבר, הפרשן רשאי לקבוע - אם הדבר מתבקש ממקורות המשפט בשיטתו - כי הנורמה המעוגנת בטקסט חסרה

תוקף משפטי. לעתים הוא אף עשוי - במסגרות מצומצמות ביותר של תיקון טעות או אבסורד - להוסיף או לגרוע ממנו כדי ליתן לו תוקף. אולם, במסגרתו של טקסט המעגן נורמה תקפה, הפרשן כבול בטקסט ואין הוא רשאי ליצור טקסט חדש. המסגרת הלשונית קבועה ועומדת, ובד' אמותיה פועל הפרשן: הוא שולף מתוך המסגרת הלשונית את המשמעות המשפטית. מכאן, שבפירוש חוזה, אין השופט רשאי להוסיף על האמור בו. כוחו של השופט כפרשן הוא אך ליתן ביטוי לגלום בחוזה" (בעמ' 44).

אין חולק כי עקרון תום לב חל גם בפירוש חוזה, על משמעות הדברים עומד פרופ' ברק:

"אכן, עד כמה שהפעילות הפרשנית מתחשבת בעקרונות היסוד של השיטה, היא תתחשב גם בעקרון של תום הלב. אך האם יש לעקרון תום הלב מעמד מיוחד בתהליך הפרשני? האין לומר כי הפרשנות צריכה להיות בתום לב? אכן סעיף 157 ל-B.G.B. הגרמני קובע כי חוזה יש לפרש בתום לב ובהתחשב בנהג המקובל. מה משמעותה של הוראה זו? בוודאי שציווי זה לפרש חוזה בתום לב אינו מכוון כלפי השופט הפרשן. הלה חייב לבצע את תפקידו השיפוטי מתוך נאמנות והגינות: דרישת תום הלב נבלעת בתוך דרישותיו של התפקיד השיפוטי. אין גם לומר, כי דרישת תום הלב מכוונת כלפי שיטת הפרשנות. כך, למשל אין בעיקרון תום הלב כדי להעדיף שיטת פרשנות סובייקטיבית על כלפי שיטת פרשנות אובייקטיבית. מהו אפוא, מקומו של תום הלב בפרשנות? נראה לי, כי עקרון תום הלב מכוון כלפי מי שנורמה משפטית מטילה עליו חובה או מעניקה לו זכות: עליו לנקוט תום לב במובן שהוא נתן לטקסט המשפטי. זאת ועוד: עד כמה שכוונה סובייקטיבית היא רלבנטית בפרשנות, הרי ההנחה צריכה להיות כי כוונה זו - כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר - מתיישב עם תום הלב. עד כמה שהפירוש הוא אובייקטיבי, הרי שתוכנו (האובייקטיבי) צריך לעלות בקנה אחד עם עקרון תום הלב".

ח. אף הפסיקה הלכה באותה דרך:

"אכן, ייתכן לפעמים, כי בבוא בית המשפט לתהות ולפרש את אומד דעתם של הצדדים, ייבחנו לצורך זה התכלית, שביקשו המתקשרים להגיע אליה, והכוונה, שהנחתה אותם בעת שניסחו את המסמך (ע"א 655/82 גרובר נ' פרבשטיין פ"ד מ (1) 738, 742-743). ואולם כמצוות סעיף 25(א) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, יפורש אומד דעתם של הצדדים, כפי שהוא משתמע מתוך החוזה, ואם אינו משתמע ממנו - מתוך הנסיבות. ואם ברור הוא החוזה ולשונו היא חד משמעית, שוב אין צורך להיזקק לנסיבות ובודאי לא להיגיון המסחרי או לכדאיות הכלכלית, העשויים להיות מושפעים משיקולים אינדיווידואליים או קוניונקטוראליים של אחד הצדדים, אותם אין הוא מחויב לגלות לצד שכנגד או לפרט בחוזה" (ע"א 406/82 נחמני נ' גלאור פ"ד מא (1) 494, 499 מפי השופט ביסקי).

ובמקום אחר :

"לאור נוסחו של הרישא לסעיף 25(א) לחוק החוזים (חלק כללי) אומד דעתם של הצדדים נבחן בראש וראשונה לפי הכתוב, ואין מקום לברורה של המחלוקת בקשר למה שהוסכם ובקשר למה שדובר, אם יש לנוסחו של החוזה או לנוסחה של התניה הרלבנטית פירוש ברור ומובן" (ע"א 832/81 רלפו (ישראל) בע"מ נ' נורוויץ יוניון פייר אנשורנס סוסייטי לימיטד פ"ד לט (1) 38, 43, מפי הנשיא שמגר).

ט. בית דין זה אימץ את דרך הפירוש התכליתית, (ראה לאחרונה דב"ע שן/0-502-שולמן - המוסד לביטוח לאומי פד"ע כג 250, 252). שהיא דרך הפירוש המקובלת כיום בשיטתנו המשפטית (ברק פרשנות ושפיטה : יסודות לתורת פרשנות ישראלית עיוני משפט י 467). אולם גם דרך פרשנות זאת אינה מתעלמת מהוראות חוק החוזים (חלק כללי) בכל הנוגע והמתייחס לבחינת אומד דעתם של הצדדים כפי שהיא עולה מהחוזה, כאמת מידה ראשונה לבחינת הכתוב ופירושו.

הכלל שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון הוא כי "יש לפרש את המלים שבחוזה באופן שימנע תוצאה אבסורדית או המטילה על צד לחוזה התחייבות, שבלתי סביר יהיה להניח שהוא לקח על עצמו", ובית דין זה אימץ כלל זה ככתבו וכלשונו (דב"ע נב-741/רבלון (ישראל) בע"מ- ברק טרם פורסם, ומובאות שם).

י. לדעתנו, הפירוש המילולי לסעיף 14 להסכם ניו יורק, ולסיפא שלו, אינו מביא לתוצאה אבסורדית המטילה על צד לחוזה התחייבות אשר בלתי סביר שהוא לקח על עצמו. נהפוך הוא - כל פירוש אחר יביא לאבסורד, לאור המלה "ישירות" שנכללה בסיפא לאותו סעיף. יתכן שגלובס עשתה מקח-טעות שעה שהסכימה לסיפא שבסעיף 14 הנ"ל, אך אין לאמור שבכל נסיבות המקרה - ובייחוד הפסקת עבודתו של גולן כעורך והאפשרות שלא יוצא לפועל פרויקט ניו יורק, אין מביאות לתוצאה המעוגנת בלשון החוק.

יא. מהאמור עולה כי אין פירושו של בית הדין האזורי לסעיף 14 להסכם ניו יורק יכול לעמוד, הן אם נקרא את הסיפא לסעיף בפני עצמה, הן אם נקרא אותו סעיף בשלמותו, והן שעה שניתן דעתנו להסכם ניו יורק כולו, ובייחוד לסעיף 11 שבו, על הדיבור "עיתון דמוי גלובס" הנקוט בו וההגבלה שנטלו הצדדים על עצמם בקשר להוצאת עיתון בחו"ל.

נפרט את האמור ;

יב. הסיפא בפני עצמה - התנאי שבסיפא קובע במפורש כי אסור לגולן להקים עיתון חדש או להצטרף לעיתון קיים המתחרה ישירות בגלובס "בתקופת חוזה עבודה". פשיטא - שבתום תקופת חוזה העבודה רשאי גולן לעשות אחד משני אלה.

יג. סעיף 14 בשלמותו - קריאתו של הסעיף מביאה למסקנה החד משמעית, כי גולן רשאי להפסיק את הקשר עם גלובס לפני תום תקופת חוזה העבודה (31.3.93) ומשיעשה כן, יהיה ראשי, תוך אותה תקופה, "להקים עיתון חדש בארץ בעצמו או עם שותפים אחרים או להצטרף לעיתון קיים". היתר זה מוגבל בכך שאותו עיתון לא יתחרה בגלובס. באה הסיפא ואומרת - אחרי תקופת חוזה העבודה רשאי גולן להצטרף או להקים עיתון שיתחרה ישירות בגלובס.

יד. סעיף 14 לחוזה ניו יורק בשים לב לדיבור "עיתון דמוי גלובס" בסעיף 11 לחוזה - לדעתנו, הדיבור "עיתון דמוי גלובס" והדיבור "עיתון מתחרה ישירות בגלובס" הם מטבעות לשון שונות לאותה כוונה ברורה ומשתמעת. דוק - הצדדים לא נקטו בסעיף 14 במלים עיתון "מתחרה לגלובס" אלא עיתון "מתחרה ישירות בגלובס", ומהו עיתון המתחרה ישירות בגלובס אם לא עיתון דמוי גלובס. ז.א. עיתון כלכלי, המופיע בערב והמופץ למינוריים?

טו. חוסר האיזון בין המגבלה שנטלו הצדדים על עצמם בקשר לעיתון בחו"ל לבין המשמעות המילולית של הסיפא לסעיף 14 - ראשית: מדובר במטריה שונה, עיתון בחו"ל מחד ועיתון בישראל מאידך; שנית: סעיף 11 בא להגן בראש וראשונה על גולן ש"הגה ויזם את הרעיון, של הקמת עיתון דומה לגלובס בחו"ל"; שלישית - הצדדים, שעה שכתבו את אשר כתבו בסעיף 14 להסכם, ובעיקר את התוספת לו, היו מודעים למוסכם בסעיף 11, ויש לראות אותם כמו שכיוונו במפורש לאיסורים שונים מחד, והיתרים כנגדם.

טז. לכל האמור נוסף כי חשיבות מיוחדת לעובדה שהסיפא הוספה בכתב-יד, ומכאן המשקל שיש לתת לכך, כך פסק בית המשפט העליון:

"כידוע במקרה של סתירה בין חלק מודפס של חוזה ובין חלק הכתוב בכתב יד, יש להעדיף את החלק הכתוב בכתב יד, המשקף את הכוונה האמיתית של הצדדים לחוזה" (ע"א 802/75 נגר נ' מרקוס פ"ד ל (3) 29, 31, מפי השופט (כתוארו אז) י. כהן).

וכך גם במקום אחר:

"גם זאת הלכה פסוקה ופשוטה היא שהאותיות המודפסות שבפוליסת-ביטוח נדחית בפני הכתוב בכתב-יד או במכונת כתיבה" (ע"א 349/74 בנקרס אנד טריידרס בע"מ נ' עיזבון חדר פ"ד כט (1) 827, 833, מפי השופט (כתוארו אז) ח. כהן).

כך גם בענייננו - באמור בסעיף 14 להסכם ניו יורק יש ליתן משקל יתר לכתוב בכתב היד, ובודאי שהוא גובר על הכתוב בסעיף 11 לאותו חוזה.

15. טוענת גלובס, כי אף אם נפרש את סעיף 14 להסכם ניו יורק כגרסת גולן, הרי שהיה רשאי להתקשר עם קבוצת טלגרף רק לאחר תום תקופת חוזה העבודה. ז.א. לאחר 31.3.1993. גולן, לעומתם טוען שני אלה: האחד - "תקופת חוזה העבודה" הסתיימה ביום 4.6.92, שעה שהודיע לגלובס על הפסקת הקשרים ביניהם) פסקה 5ט לעיל) והשני - האיסור מתייחס למועד התחרות, וזאת תחל רק לאחר יום 31.3.92. מסעיף 14 לחוזה ניו יורק עולה ברורות כי תקופת חוזה העבודה, המאוזכרת בו, היא עד יום 31.3.93, היא התקופה שבגינה זכאי גולן, מכוח אותו סעיף, להמשיך ולקבל משכורת מגלובס; יחד עם זאת מלשון החוזה עולה כי אין כל מניעה לכך שגולן יקים, בעצמו או עם אחרים, עיתון חדש לפני אותו מועד, בתנאי שלא יתחרה בגלובס עד אותו מועד, קרי עד יום 31.3.93.

16. המסקנה מכל האמור לעיל היא, כי בהסכם שבין הצדדים הותר במפורש לגולן להקים עיתון, עם אחרים, מיד עם התרת החוזה, בתנאי שלא יתחרה בגלובס עד יום 31.3.93. בעת חתימתו של חוזה ניו יורק, ידע גלובס, ולבטח צריכה הייתה לדעת, את היקף ידיעותיו של גולן על מעשיה, בכל תחומי עיסוקיה ועיסוקי גולן. ועל הסודות העסקיים שלה שהיו נחלתו של גולן אותה עת. חרף זאת הסכים גלובס שגולן יעבוד או יקים עיתון, שאחרי יום ה-39.3.13 "יתחרה ישירות בגלובס".

בל נשכח, כי חופש החוזים הוא זכות יסוד חוקתית, (ד"נ 22/82 בית יולס בע"מ נ' רביב פ"ד מג (1) 441, 459, 470, 474, 478, 484), ו"הוא העיקרון החשוב ביותר בדיני החוזים בישראל" (שלו דיני חוזים, 23).

בנסיבות אלה, שעה שבהסכם בין העובד ומעבידו הותר לעובד להתחרות במעביד לא ייתן בית הדין צו מניעה נגד עובד, כדי להבטיח את שמירת סודותיו המקצועיים של המעביד, כשם שבית המשפט, ובין הדין, לא ייתן צו, המגביל את חופש עיסוקו של אדם, מעבר לתקופה המוסכמת על הצדדים (ע"א 5248/90 הנ"ל, בעמ' 143; ע"א 310/79 ורשבסקי נ' י.מ.ש. אילן, ניהול והשקעות בע"מ פ"ד לד (2) 347, 746; טועמה).

לסיכום סוגיה זו - מקום בו קיים הסכם המגביל את חופש עיסוקו של עובד, ונקבע פרק הזמן להגבלה, יבחן בית הדין את סבירות ההגבלה, ויאזנה ככל הנחוץ בהתחשב בחוקי היסוד ובזכויות היסוד: חוק יסוד: חופש העיסוק, חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ובייחוד סעיף 3 שבו) וזכות היסוד החוקתית של חופש ההתקשרות החוזית. בית הדין לא ייתן צו לתקופה העולה על המוסכם. גם אם ישוכנע כי הדבר מוצדק. מקום בו לא נקבעה במפורש הגבלה על חופש עיסוקו של עובד, ישקול בית הדין הטלת הגבלה, תוך האיזונים הדרושים, להבטחת סודותיו העסקיים של המעביד. מקום בו הוסכם בין הצדדים כי העובד רשאי להתחרות במעבידו, לא יינתן צו המונע מהעובד לעשות כן, אף אם בידיעת העובד סודות מקצועיים ברי הגנה של המעביד.

17. משקבענו שגולן רשאי לעסוק בהקמת טלגרף במתכונתו המתוכננת. אין, כמובן, מקום לדון בסעדים כל שהם נגד קבוצת טלגרף. אין כאן גרם הפרת חוזה, ואין מקום ל"הבטחת אפקטיביות" של שמירה על סודות מקצועיים, שגולן חייב בשמירתם. בהקשר זה נציין כי חובת השמירה על סודות עסקים קימת כל עוד לא חדלו להיות סוד, בעוד הגבלת חופש העיסוק של המחזיק בסודות מוגבלת תמיד בזמן. מכאן שאדם שבידיעתו סודות מקצועיים רשאי לעבוד בעסק מתחרה, אך תוך שמירת חובה שלא לגלות אותם סודות. הוא הדין במקרה שלפנינו. העובדה שבידיעתו של גולן סודות עסקיים, אין בה, כשלעצמה, עילה להגבלת העיסוק (רע"א 5248/90 הנ"ל, בעמ' 145) לא על מי שבידיעתו אותם סודות ולא על אלה שבשירותם או איתם הוא עובד או עוסק. בין הסודות העסקיים קיימת אף רשימת המינויים של גלובס. ברשימה זו אין גולן וקבוצת טלגרף רשאית לעשות שימוש, אולם אין באמור כדי למנוע מטלגרף לפנות לכלל הנמנים על ציבור מסוים, כגון עורכי דין, רואי חשבון בכירים בבנקים ובמשק וכדומה.

18. בטרם סיום, מוצאים אנו לציין את משנתם הסדורה וטיעוניהם הרהוטים, בכתב ובעל פה, של כל הפרקליטים שהופיעו לפנינו.

19. סוף דבר, ערעור המערערים מתקבל בכל הנוגע לאיסור על גולן לעבוד בעיתון דמוי גלובס ועל טלגרף להוציא עיתון דמוי גלובס, מכאן שהערעור שכנגד של גלובס נדחה.

הצו כלפי גולן בעניין הסודות העסקיים – נשאר בעינו. גלובס תשלם לכל אחד מקבוצת המערערים (גולן, אבי טיומקין וקבוצת גלובס) הוצאותיהם בשתי הערכאות בסך של 5,000 ₪ בצרוף מע"מ. ניתן היום, 1.4.93, בירושלים.